

KOMU VADÍ OČKOVÁNÍ?

Pokud z přesvědčení odmítáte povinná očkování svých dětí a před radami lékařů dáváte přednost chytrostem z ezoterických internetových diskusí, raději tenhle článek nečtěte – mohl by se vás dotknout. Anebo si ho přečtěte, ať se dozvíte, jak jste sobecky zaslepení a naivní.

400 000

Tolik Evropanů usmrtil ročně virus pravých neštovic ještě v osmnáctém století. Včetně francouzského krále Ludvíka XV., anglické královny Marie II. či holandského vládcy Viléma II. Oranžského.

1717

Lady Mary Montaguová, manželka britského velvyslance v osmanské říši, se zmiňuje v dopise přítelkyni o nové metodě boje proti pravým neštovicím zvané variolizace, kdy se do uměle vytvořené ranky vpraví malé množství smrtelného viru. Úspěšná metoda se následně začala šířit Evropou.

9

Tolika onemocněním předcházíme v Česku povinným očkováním. Patří mezi ně černý kašel, dětská obrna, hemofilus influenza, příušnice, spalničky, tetanus, zarděnky, záškrt a žloutenka typu B. Pro rizikové děti je povinné i očkování proti tuberkulóze. Dobrovolně lze dítě nechat očkovat proti rotavirům, pneumokokům, planým neštovicím a papilomavirům.

11

Každých jedenáct minut zemře na světě jedno dítě na tetanus. Ročně je to zejména v nejchudších zemích 49 tisíc novorozenců.

13

Zhruba u každého třináctého dětského pacienta se spalničkami se objeví infekce uší, která může vést k trvalé ztrátě sluchu. Nejzranitelnější jsou kojenci, kteří ještě nemůžou být očkovaní a v důsledku spalniček je postihuje encefalitida.

10 000

Počet odpíračů očkování prudce roste i proto, že případná sankce za odmítnutí nechat očkovat dítě je v Česku poměrně nízká, jen deset tisíc korun.

Nedávný případ z olomoucké fakultní nemocnice: u vážně zraněného dítěte s otevřenou ránou vyšlo při anamnéze najevo, že dítě neprošlo povinným očkováním proti tetanu, neboť jeho rodiče očkování z principu odmítají. Narychlo se tedy shánělo antitetanické sérum, jenže to má v Česku jen pár nemocnic, a tak olomoučtí lékaři museli vyslat pro sérum sanitku až do Prahy. Přičtete k tomu, že se to stalo o víkendové službě, nehledě na fakt, na kolik peněz celá akce vyšla.

„Z dalších onemocnění, proti kterým by se mělo povinně očkovat, vidáme celkem pravidelně černý kašel,“ říká lékařka Eva Klásková z tamní dětské kliniky. „Zažili jsme i malého kojence, který byl u nás hospitalizovaný v řádu týdnů na jednotce intenzivní péče pro těžké záchvaty až do stavu promodráání.“

Za pětadvacet let praxe může srovnávat: „Než se začalo povinně očkovat proti Haemophilu influenzae typu B, což je součást očkovací hexavakcíny, tak jsme každoročně mívali na jednotce intenzivní péče okolo pěti až šesti dětí na umělé plicní ventilaci kvůli život ohrožujícímu otoku hrtanové příklopky. Po zavedení povinného očkování se s takovými případy nesetkáváme. Stejně tak jakmile se začalo očkovat proti pneumokokům, klesl nám výskyt pneumokokových

zánětů mozkomíšních blan – to vidíme v praxi zcela jednoznačně,“ říká Klásková.

A tohle zažil její kolega, profesor Vladimír Mihál, donedávna přednosta olomoucké dětské kliniky: „Maminka u nás na klinice seděla u dítěte, které už nebylo v bezvědomí, už opadl největší stres, a tak – aby řeč nestála – se jí opatrně ptám: Věděla jste, že proti těm bakteriím Streptococcus pneumoniae, která zapříčinila onemocnění vašeho dítěte, lze dítě bezplatně očkovat? A ona mi odpověděla: Věděla, pane profesore, ale vy to dítě vyléčíte, ne?“

Připomeňme i finanční otázku, i když lékaři se tomu trochu brání: jedna vakcína vyjde naše zdravotnictví nákladově na dvě až tři stokoruny, zatímco komplikovaná léčba neočkovaného dítěte může stát desítky až stovky tisíc korun. Mohli bychom tedy provokativně vyzvat dogmatické odmítače povinných očkování, aby se písemně zavázali, že případnou léčbu černého kašle, tetanu, spalniček nebo tuberkulózy u svých dětí zaplatí v plné výši ze svého, jenže – na to oni nikdy nepřistoupí. A až jim nebo jejich dětem bude zle a povevou je na JIP, převáží u nich sobectví a neschopnost přijmout za své jednání zodpovědnost a budou apelovat na kolektivní solidaritu a na to, že lékaři, jejichž odborným názorům se předtím vysmívali, jim přece MUSÍ v nouzi pomoci!

Hlavně to ale neřeší zásadní problém: odmítači povinného očkování ohrožují všechny kolem. Například u spalniček byla dosavadní proočkovanost české populace donedávna okolo 98 procent, neboť se počítá s rezervou, že vakcína není stoprocentně účinná. Odečteme-li rostoucí počty odmítačů očkování, pak podle odhadů ministerstva zdravotnictví jsme za posledních osm let postupně klesli v proočkovanosti až k 90 procentům. Což už je hraniční mez, kdy mohou vznikat lokální ohniskové epidemie. A ty už v Česku máme – v Praze se to dotklo před dvěma týdny i motolské nemocnice, kde kvůli nákaze jednoho zaměstnance museli uzavřít na několik týdnů lůžkovou

část urgentního příjmu. Silný vliv „antiočkovací mafie“ dokládají i čísla: u pražských šestiletých dětí klesla proočkovanost proti spalničkám dokonce na necelých 74 procent.

Naše desítkové až stovkové nákazy spalničkami zatím nejsou tak závažné jako tisícovkové epidemie v Rumunsku nebo na Ukrajině, ale trendem k tomu „úspěšně“ směřujeme. I proto, že lidé z těchto zemí do Česka stále častěji dojíždějí za prací.

Módní odmítači očkování nechápou, že v první řadě ohrožují rizikové pacienty, kteří se očkovat skutečně nemůžou, ač by třeba chtěli – pacienti na biologické léčbě nebo těžce nemocní lidé s revmatoidní artritidou. Ve velkém ohrožení jsou dále starší

lidé, u kterých s věkem klesá imunita. Při velké epidemii by se to týkalo nás všech.

EZOMATKY A BIOMANŽELKY

Jednou z klíčových příčin vzestupu iracionální módy odmítání povinného očkování jsou internetové diskusní skupiny, kde si biomanželky a ezoženy nevyměňují pouze nevinné zkušenosti o tom, kolik metrů organzy je potřeba na svatební stůl a kde seženou nejlevnější čokofontánu na dětskou narozeninovou oslavu, ale sdílejí tu i „senzační“ medicínské studie samozvaných badatelů. Typickým příkladem je zfalšovaná a dávno vyvrácená studie Andrewa Wakefielda, který si

v roce 1998 vymyslel, že vakcína proti spalničkám způsobuje u dětí autismus.

„Přestože to už bylo staženo a Wakefield byl ve vědecké obci usvědčen jako lhář, řada lidí ho stále považuje za hrdinu, který se v jejich očích jako jediný dokázal postavit celému světu,“ říká náměstek ministra zdravotnictví Roman Prymula. „Na první dojem to působí až komicky, ale ve společnosti to způsobilo obrovské škody.“

V mnoha zemích se dokonce před lety pod veřejným tlakem způsobeným vyhlanou Wakefieldovou studií přestalo očkovat proti spalničkám úplně a nyní se tam očkování postupně vrací.

„Ale dosud se to napravit nepovedlo a třicet tisíc případů spalniček v zemích, jako je Itálie nebo Francie, není žádná míra. Tyto dvě země zavedly povinnost očkování a dnes mají dokonce vyšší očkovací povinnost než my – my máme jen devět povinných vakcín, oni třináct,“ dodává Prymula.

Fobii z očkování šíří i samozvaní experti, kteří se honosí vědeckými tituly, ale s medicínou nemají nic společného.

„To je i případ jistě paní Věry Schiebner, která se proslavila vytvořením nějaké konstrukce, že děti umírají po hexavakcíně. Je to jakási geoložka, která o očkování píše knihy, má z toho milionové příjmy a pořádá přednášky, kde jí za to ty

nebohé matky ještě platí,“ konstatuje Prymula.

Jak si ale vysvětlit, že proti očkování brojí i někteří lékaři? Pravda, jsou to jen jedinci, ale existují – to nelze popřít.

Náměstek Roman Prymula se jen bezmocně nadechne: „V každém systému se vyskytují zvláštní jedinci. A ve všech funkcích jsem se přesvědčil, že když dnes svoláte deset lidí a ukážete na zelené křeslo, tak se v té skupině najde jeden, který vám bude do očí tvrdit, že to křeslo je černé.“

Jistou vinu na vzestupu anti-očkovací módy připisuje i médiím, která se v dobrém úmyslu snaží názory vyvažovat.

„Příkladem jsou televizní debaty, kam jsou zváni zastupci obou stran. Přestože vy reprezentujete poznatky 95 procent populace a protistrana jen pět procent, tak ty diskuse, kdy laický divák může jen těžko posoudit, kdo má pravdu, vyvolávají emoci, že pravda musí být zhruba někde uprostřed. Tím pádem je ten systém poměrně značně poškozován.“

FARMACEUTICKÁ LOBBY

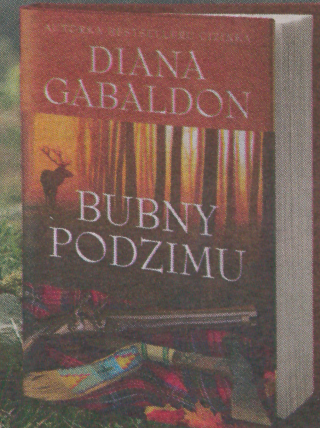
Zpět k internetovým diskusím. Kromě pochybných studií se tu kopírují i příspěvky rodičů světujičích se s odžitými příběhy, jak očkování poškodilo jejich dítě. Osobní příběh má magickou moc uvěřitelnosti, která vzbuzuje emoci. Jenže

NEBEZPEČNÁ CESTA DO NEZNÁMA POKRAČUJE

NEJOBLÍBENĚJŠÍ FANTASY SÉRIE SOUČASNOSTI

ne každý internetový příběh je realistický. Leckdy se rodič laik jen mylně domnívá, že očkování s nemocí jeho dítěte souvisí.

S takovým omylem se setkala i dětská lékařka Eva Klásková: „Narodilo se dítě, krásná zdravá holčička, která se do tří měsíců normálně vyvíjela. Pak nastal zlom: vývojově se začala vracet až na úroveň novorozence. Rodina to jednoznačně prezentovala jako následek očkování, ale časem se zjistilo, že dítě mělo vrozenou metabolickou vadu, která by se projevila tak jako tak, takže očkování na to nemělo žádný vliv. Ovšem toto následné zjištění se už do komunity odpůrců očkování nedostalo a emočně zapůsobila jen původní verze.“

Nejčastější mýty o očkování, s nimiž se lékaři v praxi setkávají:

- mně se to nemůže stát, moje dítě tu nemoc nedostane;
- počet očkovaní je strašně vysoký, pro člověka je to zátěž;
- v podstatě to nefunguje.

Častá námitka zní, proč bych své dítě ohrožoval očkováním, když nikdo z mých známých neviděl nikoho se spalničkami nebo dětskou obrnou? Odpověď analogií: lidé v údolí se také přestanou bát stavět domy u řeky, protože už nežije žádný pamětník, který by je mohl varovat, jak se tudy před sto lety valila osmimetrová vlna.

Opět má k tomu co říct lékařka Eva Klásková: „Zájmově

sbírám staré pediatrické publikace. Když se podíváte na učebnice z éry před druhou světovou válkou, před očkováním a antibiotickou léčbou, jsou tam barvitě popsané všechny ty infekce a ze všech excelentních popisů nálezů čiší beznadějně lékařů nad dětmi odsouzenými k smrti. Srovnajte si data kojencké úmrtnosti tehdy a dnes. Ve dvacátých letech byla kojencká úmrtnost kolem šestnácti procent, dnes jsme na dvou a půl promile.“

Když jsou antiočkovací fanatici argumentačně v koutě, vykřiknou, že jste zaplacení farmaceutickou lobby. Co na to náměstek ministra zdravotnictví Roman Prymula?

„S tím bojuju velice jednoduše, a to že jsme vydali ministerskou vyhlášku znamenající pro farmaceutickou lobby ztrátu několika set milionů korun: u hexavakcíny jsme totiž zredukovali očkovací schéma z tři plus jedna na dva plus jednu vakcínu, čímž šetříme jednu dávku hexavakcíny pro sto tisíc lidí.“

Jenže na to paranoidní ezoterik povýšeně odvětlí, že to je jen takový ústupek na oko, aby se neřeklo.

„To je dost významný ústupek,“ ohradí se Prymula. „To už se mi osobně stalo víckrát, že mě někdo z patientských organizací osočil, že jsem zaplacený farmaceutickým průmyslem. Dělal jsem i světové studie, ale

v životě jsem nedostal korunu za to, že bych někde něco prosazoval; zeptejte se, koho chcete, jestli jsem někde přednášel nějaký neověřený fakt.“

A vzpomene si ještě na jednu historiku: „Jednou tohle osočování o oplácení farmaceutickým průmyslem vytáhl nějaký člověk, když u toho byla i paní poslankyně Andrea Brzobohatá, která následkem meningokokového onemocnění přišla o obě nohy. Měl jste vidět, jak toho člověka totálně zažehlila!“

Na internetových diskusích odpůrci očkování rovněž sdílejí

tipy, jak se povinnému očkování dětí vyhýbat a kteří přátelští pediatři jsou svolní očkování tajně obcházet. To má negativní dopad na seriózní pediatry, od nichž se odpůrci očkování přehlašují jinak, takže počet jejich registrovaných pojištěnců může klesnout až pod „uživitelnou“ mez.

Z popularity odpadlíků rezignujících na seriózní vědu jsou poněkud nešťastné i medicínské kapacity typu profesora Vladimíra Mihála, který se dílčí selhání jedinců snaží taktně vysvětlit tím, že někteří jeho

kolegové se nedovedou zorientovat v záplavě informací:

„Ročně je v renomovaných časopisech publikováno od dvou do pěti milionů biomedicínských informací, což je schizoidní číslo,“ vysvětluje. „Abyste svou profesi vykonávali dobře, musíte si z toho kvanta informací umět nejen zodpovědně vybrat, ale navíc je i správně interpretovat, neboli tyto informace správně vydestilovat. A další krok je správně je využít v praxi.“

ODŠKODNĚNÍ NA OBZORU

Ano, očkování může mít na dítě určité nežádoucí účinky. To nepopírá žádný svěprávný odborník.

„Nebudu lhát – nežádoucí účinky byly, jsou a budou,“ říká Eva Klásková. „Soustavně hledáme látku s co nejmenším množstvím nežádoucích účinků, ale pokud vám někdo slíbí něco, co nemá nežádoucí účinky, tak nemá pravdu. Většina dětí pocítí jen minimální nežádoucí účinky, třeba zvýšenou teplotu v místě vpichu, ale pravděpodobnost závažných komplikací je extrémně nízká. Oproti tomu výhody, které očkování společnosti přináší tím, že ji chrání před epidemiemi, jsou obrovské.“

Uvádí to ilustrativně na příkladu běžného anopyrinu: „Kdybyste si přečetl příbalový leták, tak si ho nikdy nevezmete, protože se vám bude zdát, že to je nejtoxičtější látka na světě. A přitom si ho běžně berou dospělí například po infarktu myokardu jako lék, který snižuje riziko opakování trombózy protože víme, že benefit z toho léku je větší, než riziko, kdybychom ten lék pacientovi nepodali.“

Podobně to vidí profesor Mihál: „Obecně medicína je jako váhy, kdy zvažujete pro a proti, a my spolehlivě víme, že očkované společnosti se žije mnohem lépe a bezpečněji.“

Doloží to i osobní rodinnou zkušeností: „Jedna z mých dcer, intelektuálka, se mě ptala: Tati, seš profesor pediatrie, poznal bys první den, kdyby moje dítě onemocnělo meningokokem? Vřele jsem jí to dobrovolné očkování doporučil, protože bych to první den nepoznal a u tohoto onemocnění rozhoduje prvních pět až sedm hodin.“

Sám se nedávno zajímal o to, které z povinných očkování by bylo možné hypoteticky vypustit. „Došel jsem k závěru, že nejbliž by to mohla být vakcína proti hepatitidě B, ale když jsem to u kávy nadnesl před kolegy, byl jsem přehlasován. A měli pravdu, protože ten očkovací systém je za desítky let velmi vycizelovaný, není tam nic navíc a každým rokem jsou vakcíny stále čistší. Skutečně je to žádoucí.“

Nezávisle na něm se pak stejného tématu dotkne i ministerský náměstek Roman Prymula: „Narážím třeba na diskuse, proč v Česku očkujeme proti dětské obrně, když tady tolik let nebyl zaznamenán výskyt. Odpověď: očkujeme právě proto, aby to tady nebylo, a samozřejmě se čeká, až vymizí těch posledních dvacet případů ve zbytku světa. A až obrna jednou vymizí, stejně se ještě dalších pět až deset let očkovat bude muset, protože se potřebujeme zbavit rizika, že by obrna zůstala v podzemních nebo splaškových vodách.“

Ani on se nebrání racionální debatě, například o hledání šetrnějšího očkovacího schématu, ovšem nemá příliš pochopení, pokud odpůrci očkování vytasí teorii, že čím později by se dítě mohlo očkovat, tím lépe. „Tihle lidé si neuvědomují, že dítě je dramaticky nejhroženější v prvním roce života. Poté ohrožení stoupá opět až od pětadesáti let výš,“ vysvětluje Prymula.

Zároveň zmíní, že na ministerstvu zdravotnictví se připravuje zákon, který by odškodňoval případy dětí se závažnými následky po očkování. „Vyhodnocoval jsem si data z USA, kde to mají zmapované velmi exaktně, a v převodu na naši českou populaci by ročně odškodnění vycházelo na pět lidí, kteří mají závažnější komplikace, například poruchu motoriky vyžadující i rehabilitaci. Tam je to odškodnění jednoznačně namístě. Drobné alergické komplikace ale rozhodně odškodňovat nebudeme.“

SÍLÍCÍ HLASY PITOMCŮ

Jak jsem se o módě odpírání očkování s lékaři v posledních dnech bavit, bylo zjevné, jak je někdy až bolí, že jejich dlouholeté praktické poznatky a vědu obecně torpéduje sílící hlas lidí, kteří si jen „něco“ přečetli na internetu. I tento obor tedy zjevně nabourává fenomén, kdy hloupí lidé maří něčí úsilí jen proto, že je někdo ponouká, že i když o věci mají jen povrchní znalost, tak i oni mají právo na svůj názor. Na rozdíl od politiky je v otázce očkování problém v tom, že tady může jít reálně o životy nás všech.

Zajímavě tu rozpolcenost shrnuje profesor Vladimír Mihál, když předpovídá: „Vakcinace není černobílá, bude se neustále vylepšovat a bude se upravovat i její rozsah, ale že přežije a bude daleko účinnější a širší, o tom vůbec nepochybují. A těším se z toho, že to někdo vymyslel. A že to odmítáme naší nevědomostí, je pro mě velká rána.“

jan.malinda@mfdnes.cz

INZERCE

m2c
BEZPEČNOST | ÚDRŽBA | ÚKLID

Hledáme další hrdiny do týmu!

Přijmeme muže a ženy po celé ČR na pozici

Strážný/á

až 130 Kč/hod. ubytování v Praze zdarma!

Volejte zdarma: **800 111 112**

www.m2c.eu

INZERCE

Zlatá rybka splní 3 přání

MILIONY AUTO DOVOLENÉ

Ministerstvo financí varuje: Účastí na hazardní hře může vzniknout závislost! 18+

sazka
GROUP